

CAIRNTERRIERKLUBBENS UPPFÖDARINFORMATION

Reviderat 2016

FÖRORD

CAIRNTERRIER är en av de till antalet största terrierraserna. Vi som redan är förälskade i denna underbara ras är naturligtvis inte förvånade över detta. Men även om det är roligt att rasen är populär, så ökar ju vikten av att alla vi som föder upp CAIRN tar vårt ansvar för rasen och dess utveckling.

Utvecklingen av Cairn som ras beror till stor del på uppfödarna, det är ju resultatet av varje enskild parning som kommer att ligga till grund för framtida avel.

Detta innebär i klartext att varje avelskombination måste vara planerad. Det måste finnas en målsättning med ett avelsarbete redan från allra första början. Hunduppfödning får aldrig bli slump- eller impulsartad. Målsättningen med varje kull bör vara att få fram mentalt och exteriört sunda och friska hundar. En enda uppfödare kan givetvis aldrig på egen hand förbättra en ras. Det krävs öppenhet, ärligt samarbete och generositet mellan uppfödare. Det är viktigt att vi behåller det goda samarbete som finns mellan uppfödare inom rasen. Vi får aldrig se en annan uppfödare som konkurrent utan som kollega.

Ett av Cairnterrierklubbens viktigaste uppgifter är att hjälpa och ge råd till framförallt nya uppfödare inom rasen. Som ny har man säkert många frågor, både om vad man skall tänka på vid val av hane, till rent praktiska frågor om valpning, vaccinationer m.m. Cairnterrierklubben har under många år haft ett uppfödarkompendium där samlad information funnits för att ge uppfödarna ett gott stöd i sitt avelsarbete.

Numera återfinns merparten av detta material samlat på klubbens hemsida, varför behovet av ett kompendium ej längre är av samma dignitet. Därför har kompendiet nu ersatts av denna förkortade version med en inledande del om hur det är ATT VARA UPPFÖDARE AV CAIRNTERRIER samt hänvisningar till de olika delar vilka är av stort intresse att ta del av och såm finns att läsa på hemsidan.

Det är CAIRNTERRIERKLUBBENS FÖRHOPPNING att all denna information skall komma dig till nytta och glädje i ditt roliga och spännande arbete för CAIRNTERRIERNS bästa.

RASSPECIFIK AVELSSTRATEGI (RAS)

Från 2005 finns det ett RAS-dokument, uppdaterat 2015, fastställt av Svtek och SKK. Detta är grunden för det avelsarbete som bör bedrivas inom rasen. RAS uppdateras vart femte år. Det fastställda materialet finns att hämta på klubbens hemsida (under anslagstavlan). Materialet är digert och ytterst intressant varför samtliga uppfödare rekommenderas starkt att ta del av detsamma. Här finns även en grundlig sammanställning av sjukdomar och annan problematik som uppmärksammas inom rasen.

ATT VARA UPPFÖDARE AV CAIRNTERRIER

Krav på en uppfödare

För att kunna anses som en seriös uppfödare bör man:

1. Ha mycket god raskännedom, både exteriört och mentalt. Man måste också känna till sjukdomar som förekommer i rasen. Detta innebär inte bara att man har läst och kan rasstandarden, utan också att man har skaffat sig egen erfarenhet av den genom att titta på och helst också "handgripligen" (dvs känna på) gå igenom många olika cairnterrier. Ifråga om mentaliteten gäller också att man måste känna ett antal hundar väl, så att man har möjlighet att avgöra vad som är rastypiskt (det står inte i motsats till att många cairn är helt egna personligheter!) Dålig mentalitet, som vi ju tack och lov ytterst sällan ser inom rasen, får absolut inte föras vidare. Då hjälper det inte hur vacker hunden är – den skall inte användas i avel.
2. Hålla sig a´ jour med utvecklingen, både allmänkynologiskt och inom rasen, genom att delta i uppfödarkonferenser, lyssna på föredrag av veterinärer och beteendeforskare, läsa artiklar i hundtidningar och nyutkommen litteratur osv.
3. Ha god kunskap om valpars utveckling 0-8 veckor. Läs t.ex. kapitlet, Valparnas beteendeutveckling, av Lars Fält i boken Hunduppfödaren (se litteraturlistan i slutet av kompendiet).
4. Ha grundläggande trimkunskaper, eftersom pälsvården är nödvändig för rasen, inte minst för hundarnas välbefinnande. På CTK:s uppfödarkonferenser de senaste åren har det flera gånger sagts, att för att föda upp cairn måste man åtminstone kunna vardagstrimma hundarna. Det är en skyldighet mot valpköparna att man kan visa dem tillräta, även om det givetvis inte är en skyldighet att trimma alla valpar i all framtid!
5. Noga tänka efter – har man tid, plats och ekonomi för en valpkull? Räkna aldrig med ekonomisk förtjänst. Blir det komplikationer kan veterinärkostnader m.m. istället medföra en ekonomisk förlust. Spara noga alla kvitton på utgifter, om skattemyndigheterna skulle kräva redovisning av verksamheten.

Före parningen

Rådgör med uppfödaren till din tik. Är tiken tillräckligt bra, både exteriört och mentalt? Är hon fri från ärftliga sjukdomsanlag? Såväl tik som hane måste vara utställda (helst för flera domare) och ha fått goda kritiker. För klubbens valphänvisning ställs särskilda krav vilka finns redovisade i Cairnbladet och på klubbens hemsida. Mentaliteten bedöms ju också på utställning, men dessutom får man lita till sitt eget omdöme. Man kan också testa den genom att delta i mentalbeskrivning s.k. BPH (Beteende och personlighetsbeskrivning hund).

Val av hanhund. Man utgår från tikens fel och förtjänster. Hanen bör vara bra där din tik har sina svagheter (alla har svagheter). Det måste också vara en hane som du själv tycker om och tror på. Kontrollera även härstamningen. I den Rasspecifika Avelsstrategin har klubben angett att uppfödarna bör se till att inavelsnivån i rasen minskar för att på sikt närma sig det vedertagna målet om 0,5% per generation, dvs ca 2,5%, räknat på 5 generationer. Notera här även de inavelsrekommendationer och gränser som SKK anger i sina grundregler.

Rådgör med din tiks uppfödare. Klubben har också en avelsupplysning, där du kan få upplysning om tillgängliga fakta samt hjälp med inavelsberäkning. Ta kontakt med hanhundsägaren och fråga om en parning med din tik är tänkbar och kom i så fall överens om villkoren. Förbered tiken genom att se till att hon är i god kondition. I lagom hull (feta tikar har svårt att bli dräktiga och valpningen blir jobbigare) och att hennes vaccinationer är giltiga.

Parningen

Normalt åker tiken till hanen. Eftersom tiken är mottaglig för parning under flera dagar brukar man para minst två gånger med en dags mellanrum. I samband med parningen betalas oftast en s.k. språngavgift och eventuella utlägg hanhundsägaren haft, t.ex. för transport från och till flygplats. Resterande parningsavgift som normalt utgöres av ett överenskommet belopp per överlevande valp erlägges innan valparna uppnått fem veckors ålder. Från det att valparna registrerats, men tidigast från fem veckors ålder, gäller SKK:s valpförsäkring utan extra kostnad.

Dräktighet och valpning

Tikens dräktighet är 63 dygn men ofta kommer nedkomsten någon dag tidigare.

Beträffande tikens skötsel under dräktigheten och själva valpningen hänvisas till boken, Hunduppövaren. Läs avsnitten om valpning flera gånger och i god tid, så att du känner dig ordentligt förberedd på vad som skall hända.

Där finns bl.a. beskrivet hur en valplåda bör vara beskaffad. Ordna en sådan i god tid och låt tiken vänja sig vid den minst en vecka före beräknad nedkomst. Se också till att ha telefonnummer till veterinär eller djursjukhus i beredskap om det skulle uppstå komplikationer eller om du blir orolig och vill ha råd.

Valparna

Tiden hos uppfödaren är mycket viktig för valparnas vidare utveckling. Uppfödaren skall förbereda valpen för flyttning till den "riktiga" flocken vid 8 veckors ålder. Då skall valpen vara nyfiken, pigg och alert och samtidigt trygg och harmonisk. Socialiseringsfasen, som påbörjas vid 3 veckors ålder, är otroligt viktig. Valpen skall vänjas vid människor, både vuxna och barn (under överseende!), och vid normala ljud i hemmet, t.ex. telefon, TV, dammsugare m.m. Mamman lär valpen hur man ska bete sig i hundvärlden. Finns det flera vuxna hundar i familjen brukar de också hjälpa till.

Valparna måste avmaskas. Det finns flera olika preparat på marknaden. Läs igenom och följ bruksanvisningen för det preparat du valt att använda.

Vid 3 veckors ålder är det dags att börja avvänja valparna, gärna lite tidigare om det är en stor kull. En del uppfödare börjar med pyttelite rå nötfärs (obs! absolut inte blandfärs, fläskkött får aldrig ges rått till hundar!), andra med torrfoder, majsavvälling eller speciella blötfoder som finns för ändamålet.

När man har betalat den överenskomna parningsavgiften skickar hanhundsägaren över parningsbeviset, som behövs när man ska registrera valparna hos SKK, vilket bör ske senast vid 5 veckors ålder. Registreringsbevisen brukar sedan komma inom en vecka. De sändes per postförskott.

Valpköpare

Det är viktigt att hitta rätt valpköpare! Förhoppningsvis får man samtal via klubbens valphänvisning, dit man kan anmäla kullen så snart den är född. Valpspekulanter får finna sig i mycket närgångna frågor om familjesituation, bostad, vanor osv. Ta reda på hur mycket valpen skulle få vara ensam (sommå valpspekulanter har mycket orealistiska föreställningar om vad en valp mår bra av och klarar av!) Sälj aldrig en valp per telefon, självklart måste du träffa spekulanten och bl.a. se att "personkemin" stämmer, både mellan er och mellan köparen och valpen! Man måste vara helt övertygad om att valpen kommer att få det bra, är du inte det, vänta då hellre med försäljningen.

En viktig del i kontakten med valpköparen är att man noggrant informerar om rasen. Bland bör pälskötsel, det typiska cairntemperament, sysselsättningsbehov, motion och den självständiga läggning som är kännetecknande för våra cairn, framhållas. Detta är viktigt för att ge köparen en korrekt beslutsunderlag så valpen hamnar "rätt". Tips om uppfostran bör naturligtvis också ingå och gärna rekommendation om att delta i valpkurs.

Leverans, juridik

Tidigast vid 8 veckors ålder kan valpen flytta till sitt nya hem. Vid leveransen skall man använda SKK:s köpeavtalsblankett. Konsumentköplagen gäller, vilket innebär att säljaren ansvarar för "dolda fel" under tre år. Detta är mycket omdiskuterat, eftersom handel med levande djur egentligen inte borde kunna jämföras med handel med t.ex. kylskåp. Men eftersom lagen gäller även valpförsäljning finns det möjlighet för uppfödarna att teckna en särskild valpkullsförsäkring som täcker sådana "dolda fel". Den täcker emellertid inte andra sjukdomar och olycksfall, så det är mycket viktigt att komma överens om att valpköparen genast tecknar en veterinärvårds- och livförsäkring.

I samband med registreringen hos SKK får du som uppfödare en uppfödarförsäkring som gäller så länge valparna är kvar hos dig (dock längst till 12 veckor). En blankett medföljer också registreringsbeviset, där köparen hos Agria kan teckna en vanlig veterinärvårds- och livförsäkring som en direkt fortsättning. Men det är viktigt att påpeka att det finns flera försäkringsbolag; huvudsaken är att en försäkring tecknas.

Valpen skall vid försäljningen åtföljas av ett veterinärintyg, som får vara högst en vecka gammalt. Om leveransen sker vid 8 veckor, vilket är den tidigaste ålder en valp får levereras, skall man alltså någon gång under den sista veckan besiktiga valparna. Då (7-8 veckor) är det också dags för den första vaccinationen. Glöm ej att informera om att valpen ska vaccineras igen när den blivit 12 veckor. ID-märkning är obligatoriskt, valpen skall vara märkt med chip när den levereras.

Vid leveransen skall köparen också få en skriftlig, detaljerad instruktion för utfodring och skötsel. Det är viktigt att valpen får precis den mat den är van vid och på ungefär samma tider, omställningen blir stor nog ändå, utan förändring i matsedel. Tillsammans med registreringsbevisen skickar SKK en nyttig liten broschyr som heter "Välkommen valp" samt en videofilm. Många cairnuppfödare låter klubbens bok om rasen och ett medlemskap i Cairnterrierklubben ingå i köpet (förmånligt för uppfödare, se avsnitt Försäljning), vilket är en utmärkt idé. Cairnterrierklubben har ett informationsblad som heter "Välkommen till Cairnterrierklubben".

Detta informationsblad kan erhållas från klubben och ges till valpköparna.

Klubben har även gett ut en folder som ger utmärkt information om valpens utvecklingsfaser från valp till vuxen ålder. Denna skickas nu ut automatiskt när kullen är registrerad.

Vid registrering av den tredje valpkullen är man skyldig att inregistrera kennelnamn. Börja gärna med det i god tid, eftersom det kan bli många turer innan man får ett namn godkänt.

Annan information, vilken man som uppfödare måste ta del av, och som återfinns på klubbens hemsida är:

RASSTANDARDEN

POLICY FÖR VALPHÄNVISNINGEN

CAIRNTERRIERKLUBBENS AVELSUPPLYSNING

CAIRNTERRIERKLUBBENS REKOMMENDATIONER FÖR HUNDAR I AVEL

**STATUTER FÖR KLUBBENS UTMÄRKELSER SOM GÄLLER
FR O M 2015-01-01**